

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-28>

УДК 346.543:355.018(477)

ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК: ІНВЕСТИЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ

RECOVERY AND DEVELOPMENT: INVESTMENT PROSPECTS OF POST-WAR UKRAINE

Материнська Ольга Андріївнакандидат економічних наук, доцент,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5966-7676>**Пустова Поліна Дмитрівна**здобувач вищої освіти,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-9479-8300>**Materynska Olha, Pustova Polina**

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Незважаючи на війну, Україна залишається привабливою для інвесторів. Залучення іноземних інвестицій може допомогти стимулювати зростання економіки України, створити робочі місця та впровадити нові технології. Закордонні інвестори шукають можливості вкласти кошти в сектори, які генерують значний прибуток та випускають товари, які можуть успішно конкурувати на міжнародному ринку. Інвестиційними пріоритетами в майбутньому для України буде підтримка дружніх стосунків з країнами-інвесторами та залучення більше фінансових ресурсів для повоєнної відбудови. Автори пропонують звернути увагу на: збільшення потреб в реконструкції інфраструктури; модернізації та розвитку української економіки; залучення інвестицій на пріоритетні галузі економіки; необхідність зміцнити правову систему та верховенство права; спрощення регулювання та зменшення бюрократичних процедур; створення прозорих умови для ведення бізнесу.

Ключові слова: іноземне інвестування, інвестиційні процеси, війна, ризики, українська економіка, іноземні інвестори, повоєнна відбудова, економіка.

Despite the ongoing war, Ukraine remains an attractive investment destination, offering a large market, a skilled workforce, rich resources, and significant growth potential. As investment is a driving force behind economic development in any country, Ukraine is no exception. Attracting foreign investment can stimulate economic growth, create jobs, and introduce new technologies. Ukraine presents a large consumer market, a qualified workforce, abundant natural resources, and a favorable geographical location. This article analyzes the state of Ukraine's investment climate and identifies key sectors for investment, including renewable energy, green energy, logistics and infrastructure, the defense industry, the agricultural sector, pharmaceuticals, manufacturing, innovative technologies, and others. The authors prioritize investment areas that are most promising in the structure of the Ukrainian economy. Foreign investors seeking opportunities in Ukraine look for sectors that generate significant profits and produce goods that can successfully compete in the international market. Future investment priorities for Ukraine include maintaining friendly relations with investor countries and attracting more financial resources for post-war reconstruction. The authors argue that Ukraine has all the prerequisites to become an attractive investment location, as it possesses a skilled workforce, access to raw materials, and a favorable geographical position. They propose focusing on post-war reconstruction opportunities, including: increased infrastructure reconstruction needs; modernization and development of the ukrainian economy; attracting significant investments in priority sectors of the economy; strengthening the legal system and the rule of law to create a favorable investment environment and combat corruption; simplifying regulations and reducing bureaucratic procedures; creating a more transparent and predictable business environment.

Keywords: Ukraine, investment climate, investment opportunities, post-war reconstruction, renewable energy, green energy, logistics, infrastructure, defense industry, agriculture, pharmaceuticals, manufacturing, innovative technologies.

Постановка проблеми. Іноземне інвестування є одним із провідних чинників економічної підтримки України у воєнний час. На сьогоднішній день існує потреба у вивченні питання оптимізації інвестиційної привабливості країни та механізмів залучення інвестицій.

У статті розглянуто перспективи і проблеми іноземного інвестування в економіку України у воєнний час. Досліджено сектори економіки, які постраждали та зазнали змін з початку повномасштабного вторгнення. Аргументовано необхідність активізації інвестиційних процесів та визначено основні галузі залучення інвестицій після початку повномасштабного вторгнення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українська економіка зараз переживає важкий період через повномасштабне вторгнення країни-агресора в Україну. Питання інвестиційної привабливості України розглядається в роботах таких науковців як Нечипорук О. [1], Штепенко К. П. [2], Забураєва О. Ю. [2], Ванькович Д. В. [4], Белінська Я. В. [5], Коляда О. В. [5], Разумова Г. В. [9], Оскома О. В. [9], Лешанич Л.В. [10] та інші. Багато дослідників зробили значний внесок у розвиток цієї галузі, але з огляду на те, що економічні процеси світу дуже динамічні, вплив зовнішніх факторів інколи непрогнозований, усі сфери життя постійно змінюються, тому необхідним є подальший розгляд цього питання.

Метою статті є аналіз іноземних інвестиційних процесів в Україну під час війни та дослідження найбільш перспективних галузей інвестування для інвесторів як у воєнний, так і післявоєнний час.

Виклад основних результатів дослідження. Незважаючи на те, що інвестиції є рушійною силою економічного розвитку будь-якої країни, процес залучення інвестицій є непростим. Іноземні інвестори дуже обережно ставляться до інвестиційних процесів і дотримуються певних правил та критеріїв при виборі об'єктів інвестування [1]. Залучення іноземного капіталу в економіку країни позитивно впливає на національне господарство, інноваційні технології та експортний потенціал.

Інвестиційна діяльність в Україні здійснюється в умовах війни, складних економічних періодів та неефективної інституційної підтримки. Іноземні інвестиції позитивно впливають на підтримку країни, якщо існує чітка стратегія, спрямована на прийняття інвестицій в

інтересах розвитку економіки. Економічна ситуація підвищує ризик втрати капіталу не тільки в довгостроковій, але й у короткостроковій перспективі.

Іноземні інвестиції в Україну є не тільки важливим фактором розвитку національної економіки, а й вагомим показником умов підприємницької діяльності в країні. Проблема іноземного інвестування особливо гостро постає в час, коли не тільки економіка, але й суспільство в цілому перебуває у важкому кризовому стані [2].

Незважаючи на повномасштабне вторгнення росії, Україна пропонує великий споживчий ринок, високоосвічену та економічно конкурентоспроможну робочу силу, а також багаті природні ресурси. Уряд продовжує розвивати законодавство, щоб отримати вигоду від цього потенціалу за допомогою численних проектів законів про корпоративне управління та інших економічних реформ, спрямованих на приведення України у відповідність зі стандартами та правилами ЄС, які зараз просуваються. Посилення руху України до інтеграції з ЄС відкриває потенційні можливості для інвесторів, які прагнуть отримати доступ до ринку ЄС [3].

Попри війну, Україна залишається привабливою для інвесторів як внутрішніх, так і зовнішніх. Навіть окремі компанії збираються інвестувати і інвестують в Україну під час війни, інша частина – готова долучатися до процесу відбудови.

Інвестиційний клімат – це комплекс соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних та соціокультурних умов, які впливають на привабливість та доцільність інвестування в конкретну економічну систему, та відповідно сприяють інвестиційній активності як вітчизняних, так і закордонних інвесторів [4, с. 13]. Тому українці мають усі шанси відновити економіку своєї держави і направити вектор розвитку на демонстрацію потужної європейської країни України. Адже ми маємо потужний людський капітал (кваліфіковану та освічену робочу силу); чисельність населення понад 40 мільйонів людей; багаті запаси корисних копалин; зручне географічне розташування на перехресті Європи та Азії, що робить її цікавим місцем для інвестицій у логістику та транспорт і саме головне – українці мають сильну волю до перемоги і демонструє стійкість та єдність перед обличчям агресії. Це свідчить про те, що країна має потенціал для швидкого відновлення після війни.

Під час повномасштабного вторгнення країни-агресора в Україну багато держав висловили готовність взяти участь у післявоєнній відбудові країни. Україна – це потенційний інвестиційний ринок. Прогнозують, що перший етап реконструкції триватиме від трьох до п'яти місяців. Під час цього етапу більшість підприємств відновлять роботу, створюючи робочі місця, та повернуться до виробництва товарів у звичайному режимі. Відновлення інфраструктури та капіталу триватиме ще довше. Це може зайняти від п'яти до десяти років [5].

Інвестиційні процеси в Україні найбільше цікавлять представників Сполучених Штатів Америки, Німеччини, Великобританії, Франція та Туреччини. Найбільш привабливими напрямками інвестування для цих країн є інноваційні технології, сільське господарство, логістика, енергетика, корисні копалини та обробна промисловість [6]. Інвесторів цікавлять переважно галузі, які створюють високу додану вартість та виробляють продукцію, що є конкурентоспроможною на світовому ринку. Окрім високої доданої вартості та конкурентоспроможності, інвесторів також цікавлять стабільність, прозорість та сприятливий регуляторний клімат в Україні. Важливу роль також відіграє кваліфікована робоча сила, доступ

до сировини та інфраструктура. З думкою про майбутнє, закордонні інвестори оцінюють потенціал зростання ринку та можливість виходу на нові ринки з продукцією, що виробляється саме в Україні.

В Україні визначено десять секторів, які мають значний інвестиційний потенціал (рис. 1).

Україна пропонує широкий спектр можливостей для іноземних інвесторів у різних сферах економіки. Деякі з найбільш привабливих секторів для іноземних інвестицій включають:

- Енергетика (інвестиційний потенціал - \$177 млрд). Україна має потенціал для розвитку відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна та вітрова енергетика; розширює потужне виробництво «зеленої» електроенергії та «зеленого» водню.
- Логістика та інфраструктура (\$123 млрд). Україна є географічно вигідним і важливим транзитним пунктом, має потенціал для розвитку транспортної інфраструктури, включаючи будівництво нових доріг, мостів та залізниць.
- Оборонно-промисловий комплекс (\$43 млрд). Війна в Україні призвела до зростання попиту на оборонну продукцію, тому Україна має значний потенціал для розвитку та виробництва оборонної техніки та співпраці з іноземними компаніями в цій сфері.

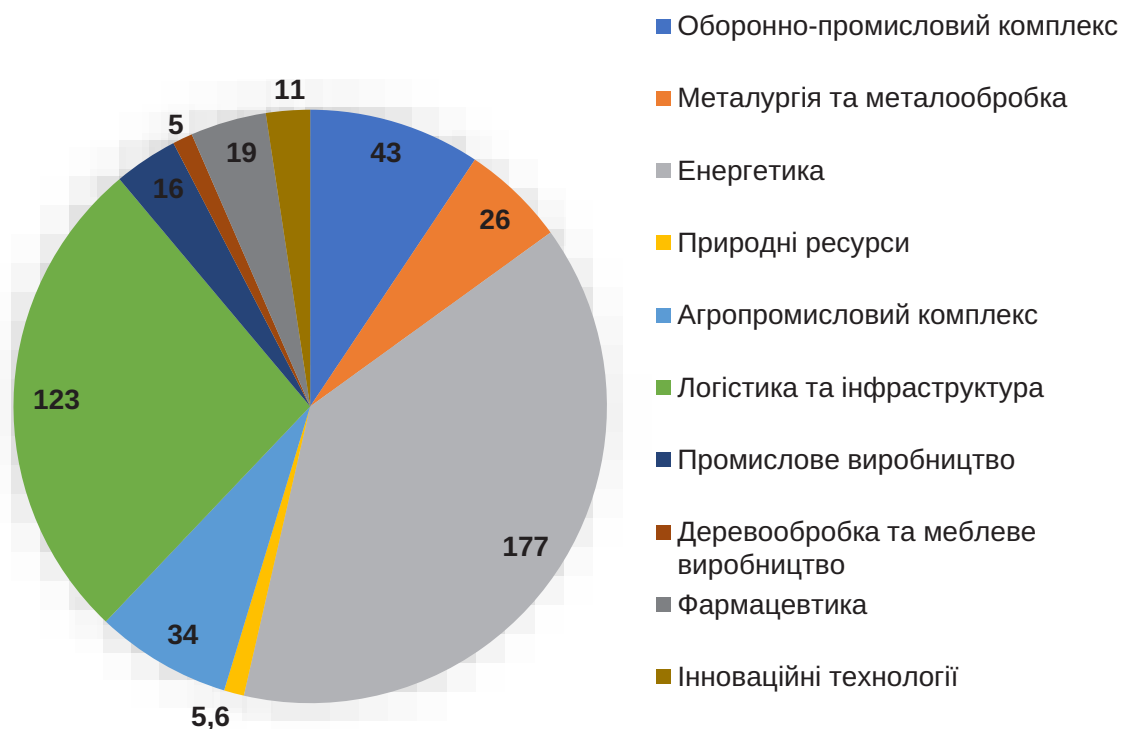

Рис. 1. Сектори економіки України, які мають значний інвестиційний потенціал, в млрд. доларів США

Джерело: складено авторами на основі даних [1]

– **Металургія та металообробка** (\$26 млрд). Через багаті запаси залізної руди та інших корисних копалин Україна є одним із світових лідерів з експорту чорних металів та має потенціал для модернізації металургійних підприємств та підвищення їхньої екологічної ефективності.

– **Аграрний сектор** (\$34 млрд). Сільське господарство є ключовою складовою агропромислового комплексу України. Наша країна є одним із світових лідерів з експорту зерна, олії та інших продуктів харчування і має значний потенціал для розвитку переробки сільгосппродукції та розширення доступу на нові ринки.

– **Фармацевтика** (\$19 млрд). Ця галузь має великий потенціал, адже українські фармацевтичні компанії відповідають міжнародним стандартам.

– **Промислове виробництво** (\$16 млрд). Найбільша частка промислового виробництва України припадає на чорну металургію, машинобудування, хімічну та харчову промисловість.

– **Інноваційні технології** (\$11 млрд). Україна стала першою країною, яка перевела більшість офіційних та урядових документів у цифровий формат. ІТ-сектор зазнав найменших втрат через війну. Україна стає все більш привабливим місцем для розробки програм-

ного забезпечення та надання ІТ-послуг, а також існує значний потенціал для зростання ІТ-експорту з України.

Аналізуючи структуру інвестицій в Україну, можна відміти основних країн-інвесторів та оцінити їх вплив на відновлення та розвиток (рис. 2). Більшість інвестицій з Кіпру йдуть через транснаціональні компанії, які використовують цю країну для оптимізації оподаткування. Кіпрські інвестиції (31,7%) відіграють значну роль у фінансуванні української економіки, але також викликають занепокоєння щодо прозорості та можливого відтоку капіталу. Інвестиції з Нідерландів (21,6%) переважно зосереджені в агропромисловому комплексі, харчовій промисловості та сфері послуг. Вони сприяють розвитку ключових секторів української економіки та допомагають впроваджувати сучасні технології.

Третій за величиною інвестор з часткою 5,8% від загального обсягу іноземних інвестицій – Швейцарія. Дана інвестиційна підтримка зосереджена в сферах фармацевтики, машинобудування та фінансових послуг. Іншими значними інвесторами в Україну є Сполучене Королівство, Німеччина, Австрія, Люксембург та Франція. Ці країни інвестують в різні сектори української економіки, включаючи енергетику, металургію, хімічну промисловість та ІТ галузь.

Джерела прямих іноземних інвестицій в Україну, у %, на кінець 2022 року

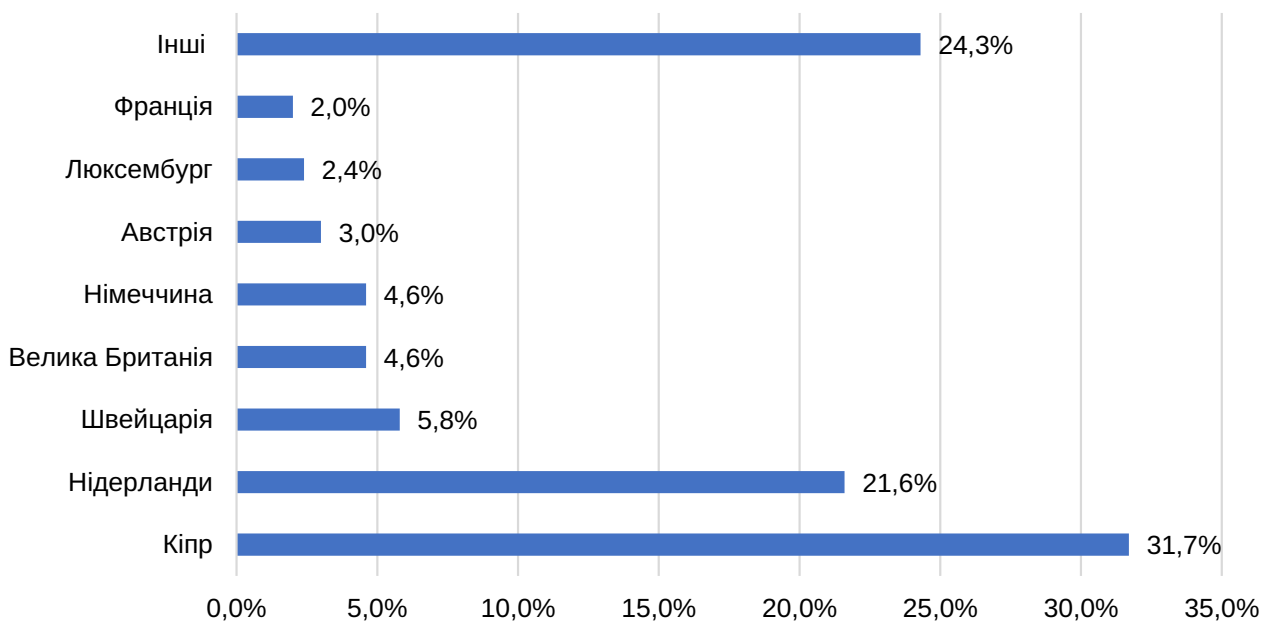

Рис. 2. Джерела прямих іноземних інвестицій в Україну у 2022 р, %

Джерело: складено авторами на основі даних [7; 8]

Розглядаючи питання регіонального розподілу іноземних інвестицій, можна зробити певні припущення. Цілком очевидно, що іноземні інвестори вкладають більше коштів у західні регіони, ніж у прифронтові. На тлі руйнування інфраструктури на сході це могло б мати негативні наслідки для нашої країни – повну невідповідність у розвитку. Саме тому після війни необхідно зробити ці регіони максимально привабливими для інвестицій та компенсувати збитки, завдані війною [9].

Тому в майбутньому для України важливо підтримувати дружні стосунки з країнами, які здійснюють найбільші інвестиції, оскільки для прискорення повоєнної відбудови необхідно буде залучати більше фінансових ресурсів. Враховуючи реалії воєнного часу, значного збільшення іноземних вкладів слід чекати після завершення війни, тобто коли буде гарантована безпека для населення, інфраструктури та підприємств.

Важливою є активна державна позиція та комплексний підхід щодо вирішення існуючих проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю на мікро- і макрорівнях, дозволить із максимальною ефективністю реалізувати Україні свій потенціал в інвестиційній сфері, що стане передумовою її сталого економічного розвитку в майбутньому [10]. Сучасні українські виклики є взаємопов'язаними і потребують комплексного підходу до їх вирішення. Успішна повоєнна відбудова України потре-

буватиме значних зусиль з боку уряду, бізнесу та громадянського суспільства. В такому разі міжнародна спільнота може відігравати важливу роль у наданні допомоги Україні та підтримці її реформ. А також, завдяки мобілізації міжнародної підтримки, стабілізується економіка і суспільство України, здійснюється реконструкція та планується відновлення країни після війни.

Висновки. Дослідження економічного процесу в Україні показало, що іноземні інвестиції відіграють вирішальну роль у стимулюванні економічного зростання та розвитку країни, оскільки вони необхідні для розвитку міжнародного співробітництва та створення суспільних ефектів, такі як збільшення доходів.

Завдяки єдності українського народу існують сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій в економіку держави в найближчі роки. Крім того, Україна позитивно сприймається на міжнародній арені іншими країнами, їх керівниками та громадянами. Ступінь ризику та умови, за яких здійснюється інвестиційна діяльність у країні, визначаються політичними, економічними та іншими факторами, внаслідок чого створюється сприятливий інвестиційний клімат. Тому рекомендації Уряду України вживати певних заходів для покращення інвестиційного клімату та залучення іноземних інвестицій, що сприятиме розвитку економіки країни є дуже актуальними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Нечипорук О. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>
2. Штепенко К. П., Забураєва О. Ю. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7040>
3. Заяви про інвестиційний клімат на 2023 рік: Україна. Офіційний веб-сайт уряду Сполучених Штатів. URL: <https://www.state.gov/reports/2023-investment-climate-statements/ukraine/>
4. Ванькович Д. В., Демчишак Н. Б., Луковська Ю. М. Діагностування стану інвестиційного клімату в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 1. С. 11–18. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5860>
5. Белінська Я. В., Коляда О. В. фінансування розвитку економіки України за рахунок іноземних інвестицій: проблеми і перспективи. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-2>
6. Вернюк Н. О., Дяченко М. І. Роль потенційних зарубіжних інвесторів в розвитку економіки України в умовах війни. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 1. DOI: <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2023-181-1-52-63>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>
8. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>
9. Разумова Г. В., Оскома О. В., Перетятко К. О. (2023). Інвестиційна діяльність в Україні та її вплив на національну економіку. *Економічний вісник Донбасу*. 2023. № 2 (68). С. 35–41. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-35-41](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-35-41)
10. Лешанич Л. В., Гунда С. В. Розвиток інвестиційної діяльності в Україні та шляхи подолання інвестиційної кризи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 31(2). С. 43–45. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_31\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_31(2)_12)

REFERENCES:

1. Nechiporuk O. (2023). Problem of attracting foreign investment in Ukraine during the war. *Ekonomika ta sus-pilstvo*, (54). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>
2. Shtepenko K. P., Zaburaieva O. Yu. (2019). Analysis of direct foreign investment in the Ukrainian economy and the prerequisites for the need to attract them. *Efektivna ekonomika*. No. 5. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7040>
3. Investment Climate Statements 2023: Ukraine. U.S. Department of State. Available at: <https://www.state.gov/reports/2023-investment-climate-statements/ukraine/>
4. Vankovych D. V., Demchyshchak N. B., Lukovska Yu. M. (2018). Diagnosing the state of the investment climate in Ukraine. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. No. 1. P. 11–18. Available at: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5860>
5. Belinska Ya. V., Kolyada O. V. Financing the development of the Ukrainian economy through foreign investment: problems and prospects. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct71-2>
6. Vernyuk N. O., Dyakchenko M. I. (2023) The role of potential foreign investors in the development of the Ukrainian economy in wartime. *Ekonomika ta upravlinnya APK*, no. 1. DOI: <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2023-181-1-52-63>
7. National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>
8. Ministry of Finance of Ukraine. Available at: <http://minfin.gov.ua>
9. Razumova G.V., Oskomina O.V., Peretiat'ko K.O. (2023). Investment activity in Ukraine and its impact on the national economy. *Ekonomichniy visnyk Donbasu*, (2 (68), 35–41. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-35-41](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-35-41)
10. Leshanych L. V., Gunda S. V. (2015) Development of investment activity in Ukraine and ways to overcome the investment crisis. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya : Pravo*. Vyp. 31(2). P. 43–45. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_31\(2\)__12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_31(2)__12)